

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

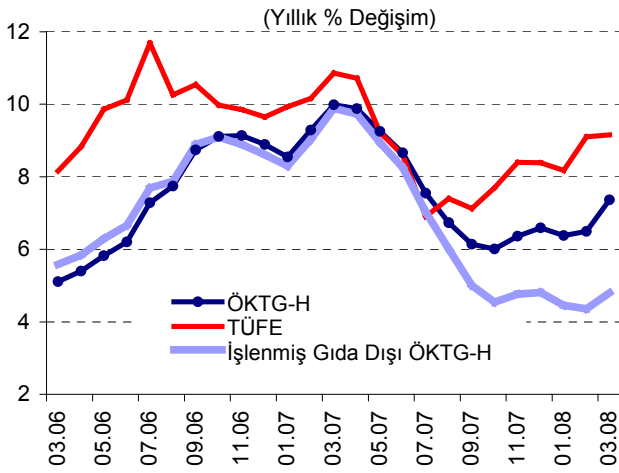
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

4 Nisan 2008

ÖZET...

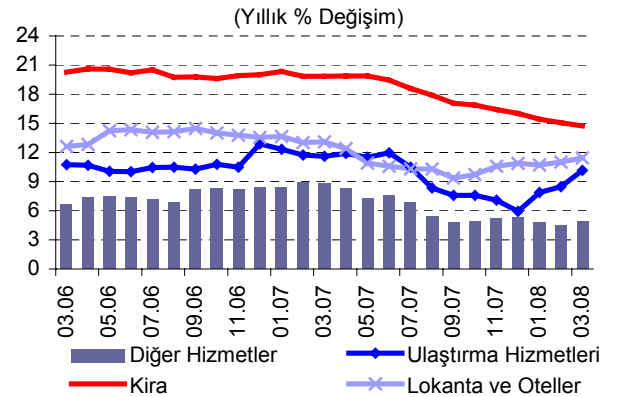
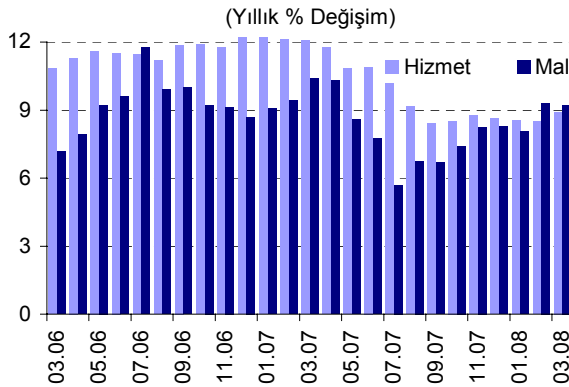
Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 0,96 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 9,15 olmuştur. İşlenmemiş gıda fiyatlarında gözlenen kısmi düzeltmeye rağmen işlenmiş gıda fiyatlarının yüksek oranda artmaya devam etmesi gıda grubundaki enflasyonun düşüşünü engellemiştir. Bunun yanında, Yeni Türk lirasının yakın dönemde değer kaybetmesinin de enflasyon üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. Kiradaki olumlu seyrin sürmesine karşın yemek ve ulaştırma hizmetleri fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle hizmet grubu enflasyonu da artış göstermiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda temel enflasyon göstergeleri yukarı yönlü bir hareket sergilemiştir. Sonuç olarak, artan gıda ve enerji fiyatları ile süregelen küresel belirsizlikler enflasyondaki düşüşü geciktirmektedir. Kısa vadede döviz kuru gelişmelerinin gecikmeli etkilerinin temel enflasyon göstergelerini olumsuz etkilemeye devam edeceği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, iç talepteki yavaşlamanın devam etmesi orta vadede enflasyonun tekrar düşüş eğilimine gireceğine işaret etmektedir.

...DEĞERLENDİRMELER...

Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 0,96 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 9,15 seviyesine yükselmiştir. Bu gelişmede işlenmiş gıda fiyatlarındaki yüksek oranlı artış ile giyim fiyatlarındaki yükseliş belirleyici olmuştur. Enerji, işlenmemiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün ürünleri ile altını dışlayan özel kapsamlı TÜFE göstergesinin (ÖKTG-H) yıllık artış oranı yüzde 7,36'ya yükselmiştir. Bu endeksten işlenmiş gıda ürünleri çıkarılarak hesaplanan göstergenin yıllık artışında da döviz kuru gelişmelerinin doğrudan etkilerine bağlı olarak sınırlı bir yükseliş gözlenmiştir.

Mart ayında mal grubu fiyatları yüzde 0,98, hizmet grubu fiyatları ise yüzde 0,90 oranında artmıştır. Yıllık enflasyon, hizmet grubunda yüzde 8,93'e yükselirken, mal grubunda yüzde 9,22'ye gerilemiştir.

Hizmet grubu yıllık enflasyonunun Mart ayındaki yükselişinde enerji ve gıda fiyatlarındaki birikimli artışların yansımaları etkili olmuştur. Ulaştırma hizmetleri fiyatları özellikle şehir içi yolcu taşıma ücretlerindeki artış ile yüzde 1,47 oranında yükselirken, yemek hizmetleri fiyatlarındaki artış lokanta-oteller hizmetleri fiyatlarındaki yüzde 1,21'lik yükselişin temel belirleyicisi olmuştur. Kira enflasyonundaki istikrarlı gerileme sürerken, eğitim ve eğlence kültür hizmetlerindeki yıllık fiyat artış oranları Mart ayında yükselmiştir.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

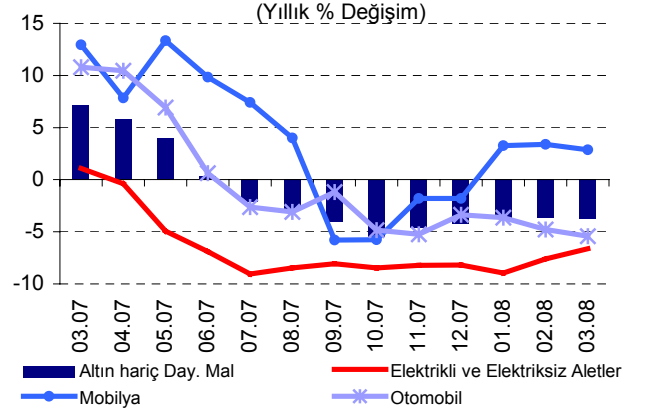
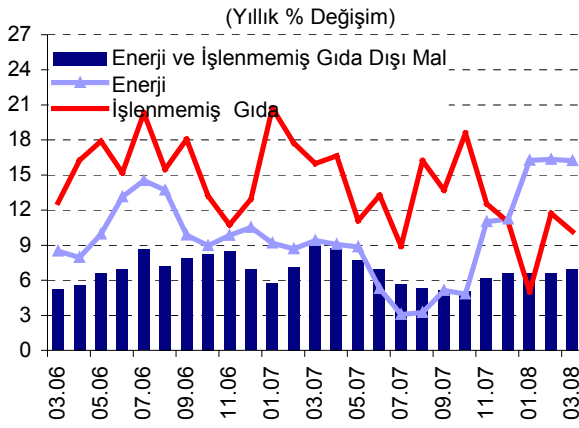

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

4 Nisan 2008

Mart ayında enerji grubu fiyatları akaryakıt fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle yüzde 0,98 oranında artmıştır. Uluslararası piyasalarda ham petrol fiyatının Mart ayı boyunca ortalama 100 ABD doları seviyesinin üzerinde seyretmesi ve Yeni Türk lirasında yakın dönemde gözlenen değer kaybı, akaryakıt ürünleri fiyatlarının Mart ayında yüzde 3,23 gibi yüksek bir oranda artmasına neden olmuştur. Enerji fiyatlarına ilişkin riskler önemini korumaya devam etmektedir.

Enerji ve işlenmemiş gıda dışı mal grubu yıllık enflasyonu yüzde 6,96'ya yükselmiştir. İşlenmiş gıda, altın ve giyim-ayakkabı grubu yıllık enflasyonlarındaki belirgin artışların grup yıllık enflasyonu üzerindeki etkisi, alkollü içecekler ve tütün grubu yıllık enflasyonundaki baz etkisi kaynaklı düşüş ile bir miktar sınırlanmıştır. Geçtiğimiz yıllarda Mart aylarında mevsimsel olarak gerileyen giyim ve ayakkabı grubu fiyatları bu yıl yüzde 1,80 oranında artmış ve grup yıllık enflasyonu yüzde 3,67'ye yükselmiştir. Bunun yanında, Mart ayındaki artışlar ile birlikte yılın ilk çeyreğinde altın fiyatlarındaki yükseliş yüzde 25,5 düzeyine ulaşmıştır.

Mart ayında dayanıklı tüketim malları grubu (altın hariç) yıllık enflasyonu bir önceki aya kıyasla 0,1 puan gerilemiştir. 2007 yılı Mart ayından itibaren düşmekte olan elektrikli ve elektriksiz aletler grubu fiyatları döviz kuru hareketlerinin etkisiyle son iki ayda artış gösterirken otomobil fiyatları gerilemiştir.

	Aylık Yüzde Değişim		Yıllık Yüzde Değişim	
	Mart 2008	Mart 2007	Mart 2008	Mart 2007
TÜFE	0,96	0,92	9,15	10,86
1. Mallar	0,98	1,07	9,22	10,40
Enerji	0,98	1,10	16,21	9,39
İşlenmemiş Gıda	-0,85	0,56	10,16	15,98
Enerji ve İşlenmemiş Gıda Dışı Mallar	1,57	1,23	6,96	9,01
Dayanıklı Mallar	0,83	0,21	-1,22	9,74
Altın Hariç Dayanıklı Mallar	0,15	0,26	-3,77	7,19
Yarı Dayanıklı Mallar	1,05	0,66	10,24	8,13
Dayanıksız Mallar	0,98	1,55	11,36	12,04
2. Hizmetler	0,90	0,49	8,93	12,07
Kira	0,70	0,99	14,73	19,85
Lokanta ve Oteller	1,21	0,83	11,44	13,07
Ulaştırma Hizmetleri	1,47	-0,06	10,16	11,59
Diğer Hizmetler	0,65	0,26	4,86	8,77

Kaynak: TÜİK, TCMB.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

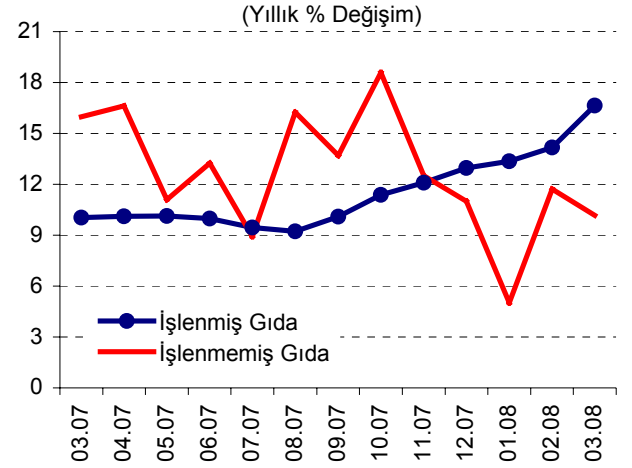

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

4 Nisan 2008

Mart ayında işlenmemiş gıda fiyatları yüzde 0,85 oranında azalmıştır. Bu gelişmede yılın ilk iki ayında oldukça yüksek oranda artan sebze fiyatlarının Mart ayında kısmi bir düzeltme yapmış olması (yüzde -6,41) etkili olmuştur. Bununla birlikte, meyve fiyatlarında gözlenen yüzde 7,10 düzeyindeki yüksek oranlı artış, sebze fiyatlarındaki düzeltmenin olumlu etkisini sınırlamıştır. Yılın ilk çeyreğinde işlenmemiş gıda fiyatlarındaki artışın geçtiğimiz yılın aynı dönemine paralel bir seyir izlediği görülmektedir. Hava ve yağış koşullarının bir önceki seneye kıyasla daha ılımlı seyretmesi yılın geri kalan döneminde işlenmemiş gıda fiyatlarının görece olarak daha olumlu gerçekleşebileceğine işaret etmektedir.

İşlenmiş gıda ürünleri fiyatları, 2007 yılının ikinci yarısından itibaren sergilediği hızlı artış eğilimini Mart ayında da sürdürmüş ve grup fiyatları 2003 bazlı endeks tarihindeki en yüksek aylık artış olan yüzde 2,86 oranında yükselmiştir. Yıllık fiyat artış oranı yüzde 20,14 seviyesine ulaşan ekmek ve tahıl ürünlerinin yanında diğer alt gruplarda da yüksek fiyat artışlarının sürmesi, gıda fiyatlarına ilişkin riskleri belirginleştirmiştir.

Mart ayında, gerek işlenmiş gıda ürünleri ve enerji fiyatlarındaki yüksek oranlı artışların birikimli etkileri gerekse Yeni Türk lirasındaki değer kaybının doğrudan yansımaları Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri'ni olumsuz etkilemiş ve tüm göstergelerin yıllık artış oranlarında yükselişler gözlenmiştir.

...ÜFE...

Mart ayında üretici fiyatları yüzde 3,17 oranında artarken yıllık ÜFE enflasyonu yüzde 10,50'ye yükselmiştir. Üretici fiyatlarında görülen artışın 0,16 puanı tarım ürünleri, 3,01 puanı ise sanayi ürünleri fiyatlarında görülen yükselişten kaynaklanmıştır. Mart ayında rafine edilmiş petrol ürünleri fiyatları yüzde 13,34 oranında yükselirken petrol ürünleri hariç imalat sanayi fiyatları döviz kuru gelişmelerinin de etkisiyle yüzde 2,77 oranında artış göstermiştir. Ana metal fiyatlarında Ocak ayından bu yana görülen yüksek oranlı artışın Mart ayında da devam ettiği ve sektör fiyatlarının geçen aya göre yüzde 14,51 oranında yükseldiği görülmektedir. Bunun yanında gıda ve tekstil ürünlerinde de yüksek fiyat artışları gözlenmiştir.

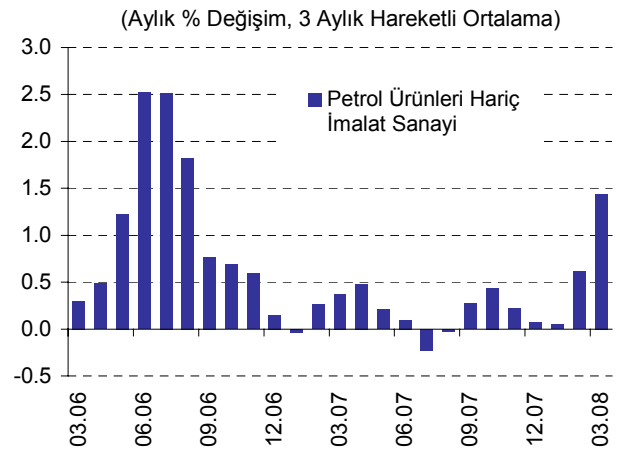
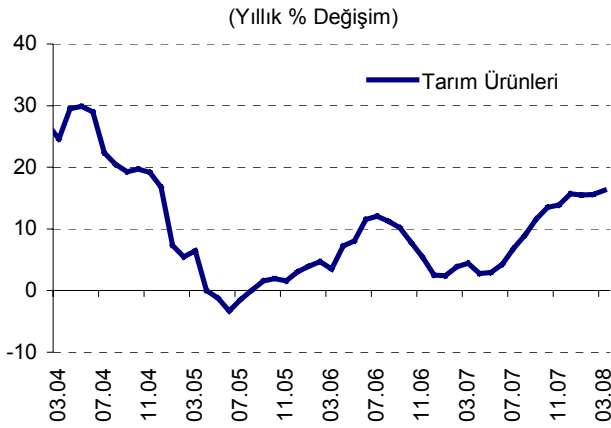
Tarım ürünleri fiyatlarının ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,28 oranında yükseldiği ve bu grupta yıllık artışın son üç aydır yaklaşık aynı seviyede olduğu görülmektedir.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

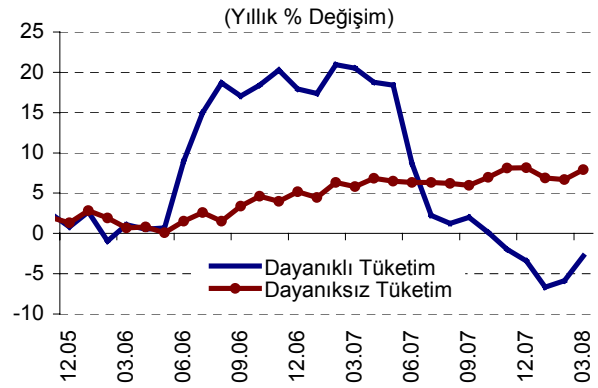
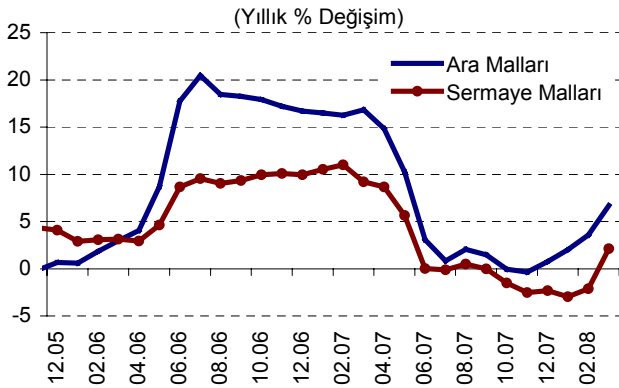

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

4 Nisan 2008

Üretici fiyat endeksi MİGS sınıflamasına göre incelendiğinde Mart ayında tüm kalemlerin fiyatlarının aylık ve yıllık bazda yükseldiği gözlenmektedir. Ara malları fiyatlarındaki yükselişte ana metal sanayi fiyatlarındaki yüksek oranlı artışın belirleyici olduğu görülürken, dayanıklı tüketim mallarındaki artışta ağırlıklı olarak mobilya sektörü etkili olmuştur. Mart ayında özellikle kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri fiyatlarında gözlenen artış nedeniyle enerji fiyatlarında belirgin bir yükseliş gözlenmiştir.

MİGS Sınıflamasına Göre ÜFE Gelişmeleri

Aylık Yüzde Değişim

	Nis 07	May 07	Haz 07	Tem 07	Ağu 07	Eyl 07	Eki 07	Kas 07	Ara 07	Oca 08	Şub 08	Mar 08	Oca-Mar*
Ara Malları Fiyatları	0,44	0,27	-0,13	-0,63	0,72	0,06	-1,13	-0,64	0,53	1,18	1,66	4,30	7,28
Sermaye Malları Fiyatları	-0,25	-0,64	-0,93	-0,27	0,43	-0,22	-0,59	-0,64	0,75	0,44	1,23	2,84	4,56
Dayanıklı Tüketim Malları Fiyatları	-0,49	0,44	-0,46	-2,02	1,01	0,23	-0,02	-1,17	-1,9	-2,00	0,90	2,74	1,59
Dayanıksız Tüketim Malları Fiyatları	1,28	-0,38	0,2	0,13	0,13	2,13	1,88	0,84	0,14	-1,15	1,63	0,86	1,33
Enerji Fiyatları	2,12	-0,54	-1,36	1,84	2,68	-0,32	-2,94	6,68	-0,86	0,60	7,74	7,85	16,89

Kaynak: TÜİK, TCMB.

*3 aylık birikimli artış.

...TABLOLAR

Mart Ayı TÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2008		2007	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,96	9,15	0,92	10,86
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	28,63	1,04	13,40	0,62	12,94
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,00	0,21	6,86	7,22	10,17
Giyim ve Ayakkabı	8,07	1,80	3,67	-0,28	4,19
Konut	16,60	0,37	14,71	0,40	12,90
Ev Eşyası	7,42	1,12	4,15	1,78	12,02
Sağlık	2,54	0,08	-0,21	0,27	7,61
Ulaştırma	12,59	1,18	6,53	1,21	10,19
Haberleşme	4,30	0,43	-1,34	-0,50	1,57
Eğlence ve Kültür	2,81	1,30	0,09	-0,38	10,53
Eğitim	2,24	0,39	6,39	-0,10	7,54
Lokanta ve Oteller	5,64	1,21	11,44	0,83	13,07
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,16	2,19	9,35	0,49	11,42

Kaynak: TÜİK

Mart Ayı ÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2008		2007	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
ÜFE	100	3,17	10,50	0,97	10,92
Tarım	19,84	0,82	16,28	0,21	4,43
Sanayi	80,16	3,75	9,18	1,15	12,52
Madencilik	1,62	3,53	17,41	-0,13	12,40
İmalat	73,33	3,99	9,06	0,99	11,78
Enerji	5,21	0,91	8,65	3,46	22,22

Kaynak: TÜİK

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iki iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.